

Ari Kumpula

**PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN HL2018:0029 TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA
MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA**

Hakemus

Hakijat: Ari Kumpula

Vireilletulopvm: 27.5.2019

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdontalupapäätöksen HL2018:0029 täytäntöönpano
muutoksenhausta huolimatta.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto hyväksyy kaivoslain (621/2011) nojalla hakijan hakemuksen päätöksen täytäntöönpanosta. Hakija voi aloittaa toiminnan lupapäätöksen HL2018:0029 mukaisesti.

Perustelut: Hakija on hakemuksessaan (liite 2) osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä hakemuksen hyväksymiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.

Hakija on toimittanut hakemuksen kaivoslain 169 §:n mukaisesti 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

Alueella on kaivosviranomaisen rekisteritietojen mukaan harjoitettu yhtäjaksoisesti kullanhuuhdonta- ja kivilouhinta- ja -käsittelytoimintaa vuosien 1994 – 2008 ajan.

Alueen läheisyydessä (2 km säteellä) on myös aiemmin harjoitettu kullanhuuhdonta- ja kivilouhinta- ja -käsittelytoimintaa nykyistä suunniteltua laajemmalla alueella vuoteen 2017 saakka.

Maan hallinnasta vastaava Metsähallitus on lausunnossaan ilmoittanut suorittaneensa inventointeja Kopsusojalla, ja ilmoittanut, että sen tiedossa ei ole raakkuesiintymiä kyseiseltä ojalta.

Alueella poronhoitoa harjoittava Lapin paliskunta on ilmoittanut pääasian yhteydessä lausunnossaan, että sillä ei ole huomautettavaa hakemuksesta.

Kun huomioidaan edellä todetut asian selvityksen yhteydessä ilmi tulleet seikat ja toiminnan laatu (lapiokaivu, kaivumäärä enintään 50m³ kaivukaudessa) kaivosviranomaisen toteaa, että päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta ei lupaehtojen mukaisesti toimittaessa tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Hakijan tulee asettaa 17.4.2019 annetussa päätöksessä määrätty vakuus mahdollisia jälkitoimenpiteitä varten ennen toiminnan aloittamista.

Kaivoslaki (621/2011) 169 §

Päätöksen täytäntöönpano

Päätökseen perustuvat toimenpiteet saa aloittaa tämän päätöksen antopäivänä.

Muutoksenhakutuomioistuin voi valituksesta kumota täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta annetun päätöksen.

Lupamääräykset

Toiminnassa on noudatettava 17.4.2019 päivätyn lupapäätöksessä HL2018:0029 annettuja lupamääräyksiä.

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Sodankylän kunnan ilmoitustauluilla. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 26.6.2019

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin paliskunnalle 27.5.2019

Lapin paliskunnan lausunto 13.6.2019

Lapin paliskunta pyytää Tukesia odottamaan päätöksenteossaan, että valitus on käsitelty. Eli vastustaa kullanhuudontaluvan HL2018:0029 täytäntöönpanoa muutoksenhausta huolimatta.

2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 27.5.2019

Metsähallituksen lausunto 11.6.2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa koskien Ari Kumpulán täytäntöönpanohakemusta kullanhuudontaluvasta HL2018:0029. Haettu alue sijaitsee Kopsusselässä Urho Kekkonen kansallispuistossa Sodankylän kunnassa. Alue sisältyy Natura 2000- verkostoon kuuluvaan alueeseen Urho Kekkonen kansallispuisto-Sompio-Kemihaara, FI1301701. Alueella (3,0 ha) on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua. Maata

käsitellään noin 50 m3 kaivukaudessa. Saamelaiskäräjät on valittanut Tukesin 17.4.2019 antamasta lupapäätöksestä.

Metsähallitus toteaa, ettei sen tiedossa ole raakkuesiintymiä Kopsusojalta eikä Metsähallituksen omissa inventoinneissa ole löydetty raakua Kopsusojalta.

Metsähallitus jättää Tukesin harkittavaksi päätöksen kullanhuuhdontaluvan täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta.

- 3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Sodankylän kunnalle 27.5.2019
Sodankylän kunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta
- 4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 26.5.2019
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta
- 5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 26.5.2019
Saamelaiskäräjien lausunto 24.6.2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaiskäräjien lausuntoa kullanhuuhdontalupaa HL2018:0029 (Kopsuslatva) koskevasta hakemuksesta, joka koskee lupapäätöksen täytäntöönpanoa muutoksenhausta huolimatta. Lupa-alue sijaitsee Lapin paliskunnan alueella saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiskäräjien lakisääteisenä tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevat asiat (saamelaiskäräjälaki 5 §).

Asiassa on kyse lapiomenetelmällä suoritettavaan kullanhuuhdontaan myönnetystä luvasta, jonka varainen toiminta kohdistuu Kopsusojan latvavesistöön Urho Kekkosen kansallispuiston alueella. Kansallispuisto on liitetty Natura 2000 -suojelualueverkkoon (FI130 0201) luonto- ja lintudirektiivien perusteella. Lupa-alue on kooltaan 3 ha ja kaivukaudessa käsiteltäisiin 50 m3 maata. Urho Kekkosen kansallispuistossa on puiston järjestyssäännön mukaan sallittu perinteisin menetelmin tapahtuva kullanhuuhdonta koneellisen kullankaivun ollessa kielletty (UK-asetus 2 § 1 mom. 3 k). Perinteiset menetelmät kuvataan kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa vuodelta 2001 käsittävän käsikaivun sekä vesipumpun käytön kaivannon tyhjentämiseen ja veden ränniin kohottamiseen.

Saamelaiskäräjät on valittanut lupapäätöksestä ja luvanhaltija hakee nyt täytäntöönpanolupaa muutoksenhausta huolimatta.

Lausunnossaan lupahakemuksesta Saamelaiskäräjät tuo esiin varovaisuusperiaatteeseen nojaten erittäin uhanalaisen suojeltavan lajin esiintymisen virtavesistön uomalle sijoittuvan toiminnan vaikutusalueella ja suosittaa, ettei kyseiselle alueelle myönnettäisi kullanhuuhtontalupaa. Ympäristövaikutusten jälkikäteinen tarkkailu (onko vedenlaatuun ja virtavesistön pohjaan jo kohdistunut haitallista vaikutusta) ei Saamelaiskäräjien käsityksen mukaan riitä vaan kyseessä olevalla alueella kaikki vedenlaatuun kohdistuva heikentyminen tulisi ennakkollisesti estää. Lapin paliskunnalla ei ole ollut huomautettavaa kyseisestä hakemuksesta. Metsähallitus on mm. todennut alueen tunturikoivikkojen edustavan luontodirektiivin liitteen 1 luontotyyppiä tunturikoivikot, ollen yksi Urho Kekkosen kansallispuiston Natura 2000 -alueen suojeluperusteista, ja Lapin ELY-keskus puolestaan toteaa alueella sijaitsevan EU:n luontodirektiivin liitteen 1 priorisoitua luontotyyppiä boreaaliset luonnonmetsät. Molemmat lausujat arvioivat, että kyseisten luontotyyppien suojelun kannalta niiden häviäminen pieneltä alalta ei merkitse mitään. Lapin ELY-keskus toteaa edelleen, että UKK kansallispuisto on Suomen arvokkaimpia erämaa-alueita, koska se on laaja yhtenäinen lukuisten luontotyyppien muodostama kokonaisuus. Vesistövaikutusten suhteen Lapin ELY-keskus toteaa, että yhteisvaikutusten kautta yksittäiselläkin paikalla on vaikutusta alapuoliseen vesistöön: Kun vesistöalueella voi olla suurikin määrä huuhtontapaikkoja, on vaara, että toiminnasta aiheutuvalla yhteiskuormituksella on vesistön tilaa heikentävä vaikutus.

Kaivosviranomaisen erittelemättömän selvityksen perusteella uhanalaisen lajin esiintymä ei sijoitu kullanhuuhtonta-alueen välittömään läheisyyteen eikä luvan mukainen toiminta aiheuta kyseiselle lajille haittaa toiminnan laajuus ja lupamääräykset huomioiden.

Saamelaiskäräjät on vaatinut kullanhuuhtontalupapäätöksen kumoamista. Kaivosviranomaisen ei ollut lupaharkinnassaan asianmukaisesti selvittänyt toiminnan vaikutuksia lupa-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevalle suojellun eliölajin esiintymälle, eikä toisaalta myöskään kaivoslain 38 §:n edellyttämällä tavalla kullanhuuhtontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Näin ollen kaivosviranomaisella ei ole myöskään ollut edellytyksiä arvioida luvan myöntämisen esteitä.

Nyt käsillä oleva täytäntöönpanohakemus argumentoi Saamelaiskäräjien valitusta vastaan väitteillä, joista Saamelaiskäräjät haluaa vastata sitä koskeviin kohtiin. Hakija väittää Metsähallituksella ja Lapin ELY-keskuksella olevan varmasti parempi kyky arvioida erityisesti suojeltavaan lajiin kohdistuva uhka. Hakijan voi arvella näkevän – todetessaan Lapin ELY-keskuksen olevan ympäristönsuojelun vastuuviranomainen, että Saamelaiskäräjillä ei ole luonnonsuojeluun liittyvää roolia. Vastuu ympäristöstä on kuitenkin jo perustuslain mukaan kaikkien yhteinen. Lisäksi nyt kyseessä olevan lajin menestyminen ilmentää suoraan sellaisia luonnonympäristön ominaisuuksia, joista saamelaisten perinteisten elinkeinojen

harjoittaminen on riippuvaista: Toiminnasta voi aiheutuvia vaikutuksia saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Hakija esittää, että Saamelaiskäräjien luonnontieteellinen osaaminen on hyvin puutteellista kyseessä olevassa asiassa. Saamelaiskäräjien osaaminen asiassa on riittävää ja koulutukseen perustuvaa, Saamelaiskäräjät hallitsee myös ympäristöhallinnon toimintaperiaatteet asiassa riittävällä tavalla.

On oikein sanoa, kuten hakija toteaa, että saamelaiskulttuurin harjoittamisen ja kehittämisen edellytysten säilyminen ovat yleinen etu ja Saamelaiskäräjien toiminnan keskiössä. Tämä tarkoittaa perinteisten elinkeinojen kuten poronhoidon ja kalastuksen harjoittamisen edellytyksiä, ei esimerkiksi hakijan viljelemää porotaloutta. On myös luontevaa, että Saamelaiskäräjien kannat eivät aina ole yhtenäisiä paliskunnan näkemysten kanssa, varsinkaan, kun paliskunnalla ei voi olettaa olevan käytössään samoja tietolähteitä. Saamelaiskäräjälakia ei Saamelaiskäräjät ole säätänyt.

Varovaisuusperiaatteeseen voi asiassa vedota, koska kullanhuuhdonnan tunnistetut ympäristövaikutukset aiheuttavat riskin kyseessä olevan lajin elintavoille ja elinympäristölle ja koska kullanhuuhdontatoiminnalle on tyypillistä muuntua lapiomenetelmin suoritettavasta toiminnasta koneelliseksi kullankaivuksi. Tällöin riskit korostuvat. Kullanhuuhdonnalle on tyypillistä laajeta rinnakkaisten alueiden ryppäiksi (esim. Lisanpalon ja Tankajoen klusterit, joilla toiminta on alkanut yksittäisestä lapioluvasta ja laajentunut useamman lapio- ja konekaivuluvan kokonaisuudeksi). Kyseessä olevan uhanalaisen lajin suojelusta hyötyvät monet muutkin lajit ja ekosysteemit. Tankavaaran ja Kopsusjärven alueiden kullankaivuhistoria on ollut Saamelaiskäräjien tiedossa. Kaivutavoissa tapahtuneiden muutosten takia ja sään ääri-ilmiöiden lisääntymisen vuoksi tämän päivän tilannetta on kuitenkin tarkasteltava tämän päivän lähtökohdista sekä UK-kansallispuiston suojelutavoitteista käsin. Muun maankäytön paineen lisääntymisen takia suojeluarvot ovat korostuneet. Kullanhuuhdonnan perinteisin menetelmin voi arvella olevan sallittua puistossa nimenomaan sen historiallisen taustan vuoksi eikä se kuulukaan hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteenasetteluihin (päämäärät ja kehittämismahdollisuudet). Saamelaiskulttuuri on alueella erittäin vanhaa ja sen edellytysten turvaaminen tulevaisuudessa sisältyy myös kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa asetettuihin päämääriin. Uhanalaiseen lajiin ja sen elinympäristöön historiallisesta kullankaivusta kohdistuneita vaikutuksia voisi varmasti selvittää nyky menetelmien avulla. Nykyisen relevantin tutkimustiedon mukaan aikuiset yksilöt voivat kestää selvästi huonommankin laatuista elinympäristöä kuin nuoret yksilöt eli kannan lisääntyminen riippuu nimenomaan puhtaasta elinympäristöstä. Lisäksi on huomioitava lajin keskeinen riippuvaisuus muista, laajemmin liikkuvista lajeista. Tutkimustiedossa olevien puutteiden vuoksi suojelua tulee tutkijoiden käsityksen mukaan toteuttaa varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Saamelaiskäräjien tehtävänä on toimia siten, että saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset säilyvät tulevaisuuteen ja yksi tapa vaikuttaa sen suuntaisesti on nimenomaan arvioida hankkeita varovaisuusperiaatteen sisältämien suuntaviivojen mukaisesti. Tämä tapa huomioi yksittäistä lupa-asiaa laajemman potentiaalisen vaikutusmekanismin ja vaikutusalueen sekä perustuu riskianalyysiin, jonka pohjana tulee olla tunnistettu riski kuten tässä tapauksessa. On toki toivottavaa, että hakija ja muut kullanhuuhtontaa harjoittavat pystyisivät aina pitämään huuhteluedet hallinnassaan, mutta todistetusti näin ei ole riippumatta sanallisista vakuutuksista.

Kaivosviranomaisen on aiemminkin myöntänyt uuden kaivoslain mukaisia lupia kullanhuuhtontaan UK-kansallispuiston alueelle. Tällä hetkellä lupia on kuitenkin voimassa ainoastaan Tankavaaran alueella kansallispuiston länsikulmalla, joko Pikku Tankavaaran lounasrinteessä tai Ison Tankavaaran länsiosassa: Vuonna 2017 myönnettiin viisi (5 kpl) jatkolupaa lapiomenetelmin tapahtuvalle kaivulle ja vuonna 2019 on myönnetty käsillä olevan luvan lisäksi yksi jatkolupa lapiokaivulle (yhteensä 7 kpl). Kyseessä on siis ollut jo harjoitetun toiminnan jatkaminen, kun hakijan lupa on uusi. Nämä lupa-alueet ovat kooltaan 4,9 / 4,9 / 5,0 / 5,0 / 4,6 ja 4,5 hehtaaria ja kaivumäärät vastaavasti: 10 / 20 / 3-5 / 10 / 10 ja 10 m³ vuodessa. Näistä kaksi viimeistä sijoittuvat vain pieneltä osalta kansallispuiston alueelle. Kopsuslatva-alue on kooltaan 3 ha ja hakijan suunnittelema kaivumäärä 50 m³, joten verrattuna kansallispuiston alueella tapahtuvaan toimintaan hakijan alue on selvästi pienempi ja kaivumäärä selvästi suurempi. Hakijan viittauksen koneellisen kullankaivun suuriin volyymeihin voi jättää tässä yhteydessä huomiotta, mutta se ilmentää kuitenkin mahdollista kehitysskenaariota: Saamelaiskäräjät ei asiassa luota siihen, että UK-kansallispuiston alueelle ei järjestyssäännön vastaisesti voitaisi tulevaisuudessa myöntää lupia koneelliseen kullankaivuun, koska suojelualueille myönnetään malminetsintälupia. Tällöin toiminnan vesistövaikutuksetkin toteutuisivat laajamittaisina. Hakijan alue sijoittuu lisäksi selkeästi syvemmälle kansallispuistoon kuin toiminta Tankavaarassa. Viereisessä Kopsusojan latvakurussa on sijainnut Kiirunakuru-niminen kapeanpitkä kullanhuuhtontalupa-alue (noin 6 ha). Luvan uusimatta jäämisen syistä sen umpeutumisen jälkeen (12.4.2017) ei Saamelaiskäräjillä ole tietoa. Hakijan hakemukseen annetusta päätöksestä valittaminen ei missään määrin edusta hakijan väittämää sarjatuotantoa: UK-kansallispuiston alueella voimassa olevista luvista Saamelaiskäräjät on jättänyt lausunnon kahteen viimeisimpään hakijan hakemus mukaan lukien (2/7) ja se on hakenut muutosta yhteen, eli hakijan lupahakemusta koskevaan päätökseen (1/7). Saamelaiskäräjillä on kaivoslain mukainen oikeus ja velvollisuus sekä lausua että hakea muutosta lupapäätöksiin.

Mitä tulee UK-kansallispuiston Niilanpään-Kopsusjärven alueen merkitykseen poronhoidolle, voidaan todeta seuraavaa nojautuen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseen osallistuneen Akwé: Kon työryhmän Saamelaiskäräjien ja Metsähallituksen saamelaiskäräjälain 9 §:n neuvottelussa

esittämiin tietoihin (neuvottelu pidettiin Levillä 19.2.2015):

”Lapin paliskunta vastustaa erityisesti Kopsusjärven alueelle yrityksille myönnettäviä moottorikelkkalupia. Koiravaljakkoreittejä paliskunta ei poroisäntä Hirvasvuopion mukaan missään tapauksessa hyväksy. Niilanpään-Kopsusjärven alue on erityisen tärkeä Lapin paliskunnalle koko laidunkierron osalta. Erotuskauden ajan (syyskuusta lähtien) alue on paliskunnan tärkeintä aluetta, koska porot kuljetetaan alueen poikki erotuksiin ja eloporot kulkevat sen kautta itäosan talvilaidunalueelle. Osa poroista jää laiduntamaan koko talveksi Niilanpään-Kopsusjärven seudulle. Vastaavasti keväällä alue on luontainen kulkuväylä kesälaitumille ja vasonta-alueille siirtyville poroille. Laidunkierto häiriintyy motorisoidun toiminnan vuoksi. Hirvasvuopio kertoi, että porot lähtevät helposti kulkemaan kelkanjälkiä pitkin, ja vaarana on, että poroja laukotetaan kelkanjäljillä. Kevättalvi on kriittistä aikaa naarasporoille ja niin jäljillä kuin umpilumessa laukkova vaadin hyvin usein luo vasansa (keskenmeno). Hirvasvuopio myös muistutti, etteivät paliskunnat vastusta aina ja kaikkea, vaan vastustuksilla on aina perustelut. Esimerkkinä Hirvasvuopio kertoi, ettei paliskunta vastusta Tankavaaraan Jorpulipäälle yrittäjille myönnettäviä moottorikelkka- ja koiravaljakkolupia, koska alueella ei ole samanlaista merkitystä laidunalueena kuin Niilanpään-Kopsusjärven alueella on.”

Tämä teksti viittaa siis kullanhuuhtontakauden ulkopuoliseen toimintaa, joka kohdistuu samaan, nyt käsillä olevan asian tarkoittamaan alueeseen. Kullanhuuhtontatoiminta kaivantoineen ja talviaikaisina huoltoajoinen muodostaisi laajetessaan selkeästi vaaratekijän poronhoidolle ja siten saamelaiskulttuurin harjoittamiselle olennaiselle laidunkierrolle.

Saamelaiskäräjien kanta täytäntöönpanoon liittyen on, että asiassa tulee odottaa oikeuden näkemystä varovaisuusperiaatteen tulkinnasta suhteessa erittäin uhanalaisen lajin elinympäristöön ulottuviin vaikutuksiin ja kansallispuiston päämääriin. Tulee myös huomioida, että lupa-alue on uusi, josta syystä toiminnan aloittaminen ennen päätöksen lainvoimaisuutta ei ole perusteltua.

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseo Siidalle 26.5.2019
Saamelaismuseo Siidan lausunto 26.6.2019

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt Saamelaismuseo Siidalta lausuntoa Ari Kumpulan hakemuksesta toimeenpanomääräyksestä muutoksenhaun johdosta koskien kullanhuuhtontalupa- hakemusta HL2018:0029. Saamelaismuseo Siida on saamelaisalueella toimivaltainen viranomaisen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä maiseman ja rakennusperinnön suojelun ja hoidon suhteen.

Hakija on saanut Tukesilta myönteisen päätöksen kullanhuuhtontalupahakemukseensa 17.4.2019 1(15) Lupatunnus HL2018:0029 Kopsuslatva. Alueen koko on 3 ha ja alueella harjoitetaan lapiokaivua.

Saamelaiskäräjät on valittanut päätöksestä 17.5.2019.

Saamelaismuseo on lausunut päätöksestä 27.3.2019 (D.s.220 Lausunto: Kullanhuuhdontalupahakemus HL2018:0029 Kopsuslatva), eikä sillä ole arkeologisen kulttuuriperinnön, maiseman tai rakennusperinnön suojelun osalta lisättävää aiempaan lausuntoonsa.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Lausunnoissa esitetyt asiat on huomioitu päätöksen perusteluissa.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätös on maksuton.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Se, joka on valittanut asianomaisesta lupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia määräyksen kumoamista tai muuttamista ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan muutosta hakeneille, asianomaiselle hallinto-oikeudelle, ja niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1. Valitusosoitus

Liite 2. Hakemus toimeenpanomääräyksestä muutoksenhaun johdosta

TIEDOKSI

Lapin Ely-keskus

Lapin paliskunta

Metsähallitus

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Saamelaiskäräjät

Saamelaismuseum Siida

Sodankylän kunta

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja. Se, joka on valittanut asianomaisesta lupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia määräyksen kumoamista tai muuttamista ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmiä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmiä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

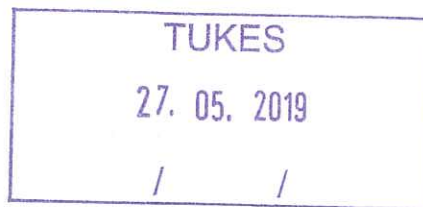
Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

Ari Kumpula

LIITE 2

Tukes/Kaivosasiat
Rovaniemi

HAKEMUS TOIMEENPANOMÄÄRÄYKSESTÄ MUUTOKSENHAUN JOHDOSTA

Ari Kumpula (myöh. Hakija) on saanut Tukesilta myönteisen päätöksen kullanhuuhtontalupahakemukseensa 17.4.2019 1 (15) Lupatunnus HL2018:0029 Kopsuslatva 3 ha.

Saamelaiskäräjät valitti tästä päätöksestä 17.5.2019.

Hakija hakee Tukesilta toimeenpanomääräystä muutoksenhaun takia. Hakija ei hakenut ko. määräystä pääpäättöksen yhteydessä, koska hän ei uskonut, että kukaan valittaisi näin pienimuotoisesta kullankaivusta.

Hakija perustelee oikeutensa saada toimeenpanomääräys ja käsittelee Saamelaiskäräjien valituksen argumentointia seuraavasti:

1. Muutoksenhaku salaisen liitteen perusteella

Hakija pyytää Tukesia arvioimaan, voidaanko salaisen tiedon pohjalta ylipäätään tehdä hakijalle kielteistä päätöstä.

2. Väitetystä jokihelmisimpukkaan kohdistuvasta uhasta

Muista lausunnon antajista on aivan varmasti väitetystä raakkuasiasta olleet tietoisia sekä Metsähallitus että Lapin ELY. Molempien kyky arvioida raakkuihin kohdistuva uhka on paljon parempi kuin mitä se Saamelaiskäräjillä on. Lisäksi Lapin ELY on ympäristönsuojelun vastuuviranomainen.

Kumpikaan taho ei pitänyt kullankaivua uhkana raakkukannalle.

Hakija tunnistaa, että valituksessa olevassa lyhyessä lainauksessa on mainittu Kopsusjoki. Hakijan toiminta tapahtuu Kopsusjoki-nimisen puron latva-alueella. Kopsusjoki, missä raakkuja tiettävästi on aina ollut, alkaa Kopsusjärvestä noin viiden kilometrin päästä hakijan suunnittelemaasta kaivupaikasta. Kopsusjärveen on ensin matkaa n. 4 kilometriä, minkä jälkeen on kilometrin mittainen n. 30 metriä syvä järvi.

Hakijan käsitys on se, että sekä Lapin ELY, Metsähallitus ja Tukes ovat ymmärtäneet, että hakijan lapiokaivutyön tuloksena ei voi mitenkään syntyä samenessa Kopsusjokeen, mikä vaikuttaisi raakkupopulaatioon.

Hakijan käsityksen mukaan Saamelaiskäräjien luonnontieteellinen osaaminen on hyvin puutteellista tässä asiassa.

3. Alueen kullankaivuhistoriasta

Tosin kuin Saamelaiskäräjät väittää, kyseinen alue ei ole koskematonta erämaata, vaan sillä on pitkä kullankaivuhistoria.

Alueen kullankaivu alkoi 1970-luvulla ja alueella kaivettiin yhtäjaksoisesti kultaa n. 40 vuoden ajan lapiolla sekä yhdellä alueella lapiokaivurilla. Muutama vuosi sitten alueen kullankaivu lakkasi, koska omistajat vanhenivat, eikä uusia tulokkaita silloin ollut.

Hakijan kaivu ei kohdistu koskemattomaan erämaa-alueeseen, vaan se on jatkoa n. 40 vuoden aikana alueella tapahtuneelle kaivutyölle. Mitään oleellista muutosta nykyiseen luonnontilaan ei tapahdu, vaikka hakija aloittaisikin kaivutyönsä muutoksenhausta huolimatta.

Hakijan suunnitteleman kaivutoiminnan volyyymi on 50 m³ vuodessa, mitä Saamelaiskäräjät pitävät merkittävän suurena kaivumääränä. Hakija toteaa, että tavanomainen koneellinen kullankaivun volyymin on tyypillisesti joitakin kymmeniä tuhansia kuutioita vuodessa. Tämä toiminta on siis noin tuhannesosa tavanomaisesta koneellisesta kullankaivusta, eikä sitä mitenkään eikä millään mittapuulla voi pitää laajana toimintana.

Hakijan mielestä on merkille pantavaa, että myös kaivuvolyymien ja kaivuhistorian osalta Saamelaiskäräjät esittää virheellisiä väitteitä joko tarkoituksella tai silkkää tietämättömyytään. Vanha kaivu on yleisesti tiedossa ja on helppo todeta ilmakuvatarkastelulla netissä usealla eri sivustulla ilmaiseksi käytössä olevilta ilmakuvilta. Lisäksi aivan kaikilla alueen kartoilla näkyy kullankaivajien alueelle tekemät tiet ja karttoihin on myös merkitty vanhat kullankaivajien kämpät.

4. Kullankaivun vaikutuksesta jokihelmisimpukan esiintymiseen

Jokihelmisimpukka on hyvin pitkäikäinen laji. Se saavuttaa sukukypsyyden vasta n. 20 vuotiaana ja elää jopa 120 vuotta.

On siis täysin varmaa, että Kopsusjoessa on ollut jokihelmisimpukkakanta niiden 40 vuoden ajan kun Kopsusojan latvoilla on kaivettu kultaa, eikä tämä ole haitannut simpukoiden elämää millään tavalla, vaan simpukkakanta on vahvistunut.

Aiempina vuosikymmeninä kaivu on ollut volyymiltään moninkertaista nyt suunniteltuun toimintaan eikä aiemmin sameneuman päästämistä luonnonveteen pidetty mitenkään haitallisena, vaan kaikki toimivat niin.

Hakija on hakemuksessaan kuvannut yksiselitteisesti sen, että käsitelty maata ja vettä ei johdeta puroon, vaan puron sivussa oleviin kuoppiin ja maapainanteisiin. Yleensä tällaisella toiminnalla vältetään täydellisesti samentumat ja silloin kun niitä on esim. voimakkaiden sateiden johdosta tullut, ne ovat kadonneet muutaman kymmenen metrin matkalta.

Kun on kiistämätöntä ettei tuo aiempikaan toiminta vaikuttanut haitallisesti raakkukantaan, aivan varmaa on, ettei myöskään Hakijan suunnittelema pienempi nollapäästöinen toimintakaan voi valituksessa kuvatulla tavalla haitallisesti raakkukantaan vaikuttaa.

5. Kopsusojan kullankaivun vaikutuksesta Lapin paliskunnan poronhoitoon

Hakijan mielestä on merkille pantavaa, että paikallinen Lapin paliskunta ei ole vasustanut hakijan kaivuhanketta. Tämä on tulkittava niin, että paliskunta ei ole katsonut suunnitellulla toiminnalla olevan merkittävää haitallista vaikutusta paliskunnan porotalouden harjoittamiseen.

Poronhoito alueella on yksityinen etu, mitä valvoo paliskunta. Saamelaiskäräjien tehtävänä on valvoa saamelaiseen kieleen ja kulttuuriin liittyvää yleistä etua. Nämä kaksi asiaa tulisi pitää erillään toisistaan. On erikoista, että paliskunnan oma käsitys ja Saamelaiskäräjien käsitys vaikutuksesta poikkeavat toisistaan.

Saamelaiskäräjien esittelemä käsitys, että kaikki maan- ja luonnonkäyttö vaikuttavat saamelaisten talouteen ja sitä kautta myös kieleen ja kulttuuriin, on kymmenissä ho:n ja useissa KHO:n päätöksissä todettu virheelliseksi.

Aiemmin vuosikymmeniä jatkunut kullankaivutyö ei ole vaikuttanut millään tavalla haitallisesti Lapin paliskunnan porotalouteen. Ainakaan sellaista väitettä ei ole koskaan missään esitetty. Kuinka hakijan huomattavan pienimuotoinen toiminta voisi siihen vaikuttaa.

6. Saamelaiskäräjien valittamisesta

Saamelaiskäräjät on valittanut lähes sadasta kullanhuuhtontalupapäätöksestä. Lähes kaikki valitukset ovat olleet samansanaisia sarjatuotettuja valituksia, joiden ilmiselvä tarkoitus on ollut hidastaa lupapäätöksien voimaantuloa ja aiheuttaa taloudellisia vahinkoja kullankaivun harjoittajille. Useissa tapauksissa on paliskunta todennut, että kullankaivulla ei ole haitallisia vaikutuksia porotalouteen, mutta Saamelaiskäräjät on niitä väittänyt olevan.

Nyt kysymyksessä oleva valitus on poikkeuksellinen, koska siinä on ensimmäisen kerran otettu esille jokihelmisimpukan esiintyminen. Hakija on ilahtunut, että Saamelaiskäräjät on kokenut ympäristöherätyksen, mutta epäilee hieman tässäkin tapauksessa kyseessä olevan noin sadassa aiemmassa tapauksessa tutuksi tullut pyrkimys hidastaa ja vaikeuttaa lupaprosessia.

7. Lopuksi

Edellä kuvatun mukaisesti Hakija katsoo toteennäytetyksi sen, että toimeenpanomääräyksen antaminen ei tee muutoksenhakua tarkoituksettomaksi.

Saamelaiskäräjien valituksen ytimessä olevat keskeiset väitteet (kaivuvolyymien laajuus, mahdollinen vaikutus raakkuihin, alueen aiempi kaivuhistoria) ovat ilmiselvästi vääriä ja hakijan käsituksen mukaan kysymyksessä on Saamelaiskäräjille tyypillinen tapa käyttää lain antamia muutoksenhakutoimia hidasteena, mikä on viranomaisen statuksella toimivalle organisaatiolle erittäin tuomittavaa.

Jotta tämä muutoksenhaun käyttäminen hidasteena ei toteutuisi Saamelaiskäräjien pyrkimysten mukaisesti, tulee hakijalle myöntää toimeenpanomääräys toiminan mahdollisimman nopean aloittamisen mahdollistamiseksi.

Ivalossa/ Sodankylässä 24.5.2019

Ari Kumpulan pyynnöstä ja valtuuttamana